

MATEMATIKADA YANGICHA METODLARNING O'RNI

Surxondaryo viloyati Uzun tumanidagi

33-umimiy o'rta ta'lim maktabi matematika fani o'qituvchisi

Tojiboyev Xamidjon Numonjonovich

Annotatsiya: Mazkur maqolada matematika fanini o'qitish metodlarida yangi innovatsion g'oyalar, so'nggi yillarda kompyuterlar va axborot texnologiyalari hayotimizga dadil kirib kelayotganligi, matematika darslarida o'quvchilarni fikrlash qobiliyatini shakllantirish maqsadida kompyuterdan foydalanishlari va kompyuter savodxonligi, matematika fanini o'qitishda innovatsion yondashuvlar haqida batafsil bayon etilgan.

Kalit so'zlar: kompyuter, texnologiya, matematika, innovatsion ta'lim, elektron ishlanma, innovatsion g'oya.

Kirish: So'nggi yillarda kompyuterlar va axborot texnologiyalari hayotimizga dadil kirib kelmoqda. Kompyuterlar bugungi kunda axborotni olish va qayta ishlashning muhim vositasi bo'lib, uning tezligi tasavvurni hayratga soladi. Shunday ekan, bu vositalarni ta'lim jarayoniga joriy etishni hozirgi davrda tabiiy hol deb hisoblash mumkin. Didaktik darslikda foydalaniladigan kompyuter jarayonlarini tizimlashtirishga harakat qilaylik. Multimedia texnologiyalari tufayli talabalarda qiziqish va qiziqish uyg'otadi. U fikrlash faoliyatini faollashtiradi va o'tilgan materialni samarali o'zlashtirishga imkon beradi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya: O'quvchilarning mustaqil bilim olish qobiliyati qanchalik yaxshi tashkil etilgan bo'lsa, dars shunchalik samarali va sifatli o'tadi. Kompyuter o'quvchilarning mustaqil ishlash qobiliyatini oshiradi, o'qituvchi esa o'tilgan materialni o'zlashtirish jarayonini turli yo'llar bilan boshqara oladi. "Matematikani o'qitishda innovatsion yondashuvlar" matematika o'qituvchilarining

malakasini oshirish kursining o'quv dasturi asosida matematika o'qituvchilarini o'qitishdagi zamonaviy yondashuvlar va innovatsiyalarning mazmun va mohiyatini ochib beradi. Asosiy hisoblash ko'nikmalarini rivojlantirish uchun "Matematik zukkolik" ilovasi. Ilova tezkor hisob-kitoblar uchun mavjud algoritmlarni aks ettiradi. Har bir talaba ularni o'rganishi va keyin nazariy bilimlarini amaliy mashg'ulotlarda mustahkamlashi, shu bilan og'zaki arifmetikaning amaliy tajribasini boyitishi mumkin. Matematika o'qitishda innovatsion yondashuvlar moduli bo'yicha o'quv-uslubiy majmua o'quvchiga yangi g'oyalar, me'yorlar, qoidalar, boshqalar tomonidan yaratilgan ilg'or g'oyalar, me'yorlar, qoidalarni tabiiy qabul qilish bilan bog'liq sifatlar, ko'nikmalarni shakllantirish imkonini beruvchi tarbiyani yaratishga o'rgatadi.

Natijalar:

Ta'lim innovatsiyasi – ta'lim sohasidagi yoki o'quv jarayonidagi muammoni yangicha yondashuv asosida hal etishda qo'llanilishi mumkin bo'lgan, avvalgidan ko'ra samaraliroq natijani kafolatlay oladigan shakl, usul va texnologiya.

Mamlakatimiz bo'ylab umumta'lim maktablariga katta e'tibor qaratilib, maktablarimizni jahon andozalari darajasida jihozlash ishlari olib borilmoqda. Bugungi kunda uzluksiz ta'lim tizimidagi ta'lim muassasalari, jumladan, umumiy o'rta ta'lim maktablari o'qituvchilari oldida yangi vazifalar, ya'ni fanni o'zlashtirish sifatini oshirish vazifalari turibdi. Shu munosabat bilan matematika o'qitishda turli metodlardan foydalaniladiki, ularning asosiy maqsadi matematika o'qitishni joriy etish va o'zlashtirishdan iborat.

Amalda ko'rsatish qiyin bo'lgan jarayonlarni modellashtirish va namoyish qilish imkonini beradi. Materialni o'zlashtirish tezligi bilan bir qatorda uni tushunish, tushunish o'qitishni yakka tartibda olib borish imkonini beradi. Matematika darslarida o'quvchilarning fikrlash qobiliyatini rivojlantirish maqsadida kompyuterdan foydalanishga e'tibor qaratamiz.

Muhokama: Umumiy o'rta ta'lim maktablarida boshlang'ich sinf matematika fanini yangi pedagogik texnologiyalar va zamonaviy axborot texnologiyalari asosida

o'qitishda kompyuter va multimedia vositalaridan foydalanish darsning noan'anaviy turlaridan biridir. Shuningdek, multimediya vositalarining amaliy tomoni ularni o'quv jarayonida qo'llash va ta'lim tizimida bo'lajak o'quv jarayoni uchun aniq otlar va virtual stendlar bazasini yaratish kabi muhim vazifani amalga oshirishga zamin yaratadi. Fanlarning elektron versiyalarini yaratish, o'quv jarayoniga axborot texnologiyalarini joriy etish va zamonaviy dasturiy ta'minot yaratish masalasi bugungi kunning eng dolzarb muammolaridan biridir. Umumiy o'rta ta'lim maktablarida boshlang'ich sinf matematika darslari uchun elektron ishlanmalar yaratish metodikasi, darslarda axborot texnologiyalaridan foydalanish va shu asosda dars o'tish metodikasi ishlab chiqildi. Yaratilgan elektron ishlanmada sarlavha, mazmun, o'quv materiallari hamda bilimlarni nazorat qilish uchun test va topshiriqlarni tavsiflovchi sahifalar mavjud emas. Elektron ishlanmaning asosiy qismi matn, grafik, animatsiya va test dasturlarini o'z ichiga oldi.

Xulosa: Xulosa o'rnida shuni aytish joizki, zamonaviy axborot texnologiyalari vositalaridan matematika o'qitish, mavzularni tushuntirish va ko'rgazmalar tashkil etishda ham foydalanish mumkin. Axborot texnologiyalari vositalaridan biri matematika fanini multimedia muhitida turli animatsiyalar, dasturlar orqali o'qitishni tashkil etishdir. O'qitish jarayonini axborot texnologiyalarining multimedia vositalari asosida talablar asosida tashkil etish o'qituvchi mehnatini yengillashtirish, o'quv jarayonini boshqarish, samaradorligini yanada oshirish imkonini beradi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Alixonov S. «Matematika o'qitish metodikasi». T., «O'qituvchi» 1992.
2. Yunusova D.I. Matematika o'qitishning zamonaviy texnologiyalari, (darslik) T.: 2007.
3. Jumayev M.E. Matematika o'qitish metodikasi.(OO'Y uchun darslik)T. "Turon iqbol" 2016.
4. Abduraxmonov A., Narmonov A., Normurodov N. Matematika tarixi. T.: O'zRMU, 2004.
5. Jumayev M.E. va boshqalar. Matematika o'qitish metodikasi. - T.: "Ilm-Ziyo", 2003, 240-bet.
6. Alixonov S. "Matematika o'qitish metodikasi" Qayta ishlangan II nashri. T., «O'qituvchi» 2003.